

ZUIDWESTER

contactblad IVN Zuidwest Veluwezoom

najaar 2012, jaargang 26

**Nieuw boek
over Renkumse
en Heelsumse
beekdalen**

Diploma's voor gidsen

Kinderpagina

Namen en adressen

IVN

Het IVN is een vereniging voor natuur- en milieueducatie. Het is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die bijdraagt aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving. Verspreid over Nederland heeft het IVN 174 plaatselijke afdelingen en elf provinciale consulentenschappen. Ongeveer 18.000 leden zetten zich actief in voor de natuur en het milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten voor jong en oud, zoals excursies, cursussen, tentoonstellingen en lezingen.

Afdelingsbestuur IVN Zuidwest Veluwezoom

Voorzitter

Els van't Hof-von Nordheim
Generaal Urquhartlaan 30
6861 GG Oosterbeek
026 – 339 22 70, levanthof@planet.nl

Secretariaat

Kirsten Haanraads
Rumpler 3
3769 JH Soesterberg
06-17 98 43 62, ivn.zwv@gmail.com,
kirsten.haanraads@gmail.com

Ledenadministratie en penningmeester

Wim Chardon
Groenendaalseweg 4
6871 CP Renkum
0317 - 31 94 90, wim.chardon@wur.nl

Bestuursleden

Oscar Langevoord 06-29 32 06 91, info@natuurlijkinvormgeving.nl, en Charlotte de Roo, 026-334 05 31, charlotte.deroo@gmail.com

Werkgroepcoördinatie

Wandel- en fietsroutes

Hermien Schel, jhnschel@planet.nl, 0317 -31 52 30

Wandelingen

vacant

Landschapsonderhoud

Albert Smit, a.smit@maakarchitectuur.nl, 026-339 24 11

Verkoop

Tot 1 januari 2013: Kathy Hille Ris Lambers,
kmhrl@tiscali.nl, 0317-41 52 51

Scholen

MEC Renkum, Dr. Albert Schweitzerschool, Goudsbloemstraat 2, Renkum, 0317 – 31 87 40
MEC Wageningen, Het Groene Wiel, Hendrikweg 14b, Wageningen, www.groenewiel.nl, info@groenewiel.nl, 0317 – 42 20 41

ROM Wageningen

Ronald Busman, 0317 – 41 49 67

Redactie Zuidwester, redactie.zw@gmail.com

Simone Saarloos
Beukenlaan 1
6871 CK Renkum
0317 – 35 74 56, , simone.saarloos@zonnet.nl
06 - 55 15 69 18

Bezorging Zuidwester

Marieke Paulssen, 026 – 334 01 45

PR

Oscar Langevoord, 06 - 29 32 06 91

Beken en sprengen

Ruud Schaafsma, ruudschaafsma@gmail.com,
0317 - 31 51 17

Zomp

Contactpersoon Pleun Driessen, pleun.driessen@antenna.nl, 06 - 36 50 17 25

Werkgroep WEB-site, <http://www.ivn-zwv.nl>

Wim Chardon, wim.chardon@wur.nl, 0317 - 31 94 90

Vogelwerkgroep

Els Roode, els.frank@planet.nl, 0317-31 82 12

Werkgroep Arboretum

Betsie van Loenen, b.vanloenen@hotmail.com,
0317 - 41 81 24

WaterWatch Wageningen, www.waterwatch.tk

Melle en Annie van Kammen, waterwatch@argumentum.nl, 0317 - 41 72 64

IVN landelijk bureau

Plantage Middenlaan 2C
Postbus 20123
1000 HC Amsterdam, 020 – 622 81 15

Lidmaatschap IVN

IVN Zuidwest Veluwezoom

Contributie: min. € 14,- per jaar

Donatie: min. € 10,- per jaar

Huisgenoten: min. € 8,- per jaar

Girorekening: 805291 t.n.v.IVN-afdeling Zuidwest Veluwezoom te Renkum

Foto voorpagina

Foto van de voorpagina heeft Ruud Schaafsma gemaakt op een werkochtend van de werkgroep Beken en sprengen bij het uitgraven van de Rondeelbeek in het Heelsumse beekdal.

ZUIDWESTER

contactblad IVN Zuidwest Veluwezoom

Van de voorzitter

Voor u ligt het najaarsnummer van de Zuidwester vol informatie over de natuur in ons prachtige woon- en leefgebied en over activiteiten en ontwikkelingen die ertoe doen. In dit nummer artikelen gewijd aan het nieuwe boek van Ruud Schaafsma dat dit najaar verschijnt, een op en top IVN-productie over de Renkumse en Heelsumse beekdalen. Onze IVN-afdeling fungeert als co-uitgever. Lees het verslag over de succesvolle gidsencursus, een samenwerkingsproject met IVN Ede en IVN Veenendaal-Rhenen. Ik mocht 'onze' gidsen op een mooie zomerse middag in De Beken hun zeer verdiende diploma uitreiken. Iedereen was het erover eens: "Deze samenwerking smaakt naar meer!" Lees ook over de oprichting van de Kinderwerkgroep. In de ALV van dit voorjaar spraken we over de noodzaak de natuureducatie van (school)kinderen weer expliciet tot een taak van het IVN te rekenen. Dit is een direct gevolg van de bezuinigingen van de gemeente Renkum die (net zoals in Wageningen een aantal jaren geleden) het werk van een MEC geen gemeentelijke taak meer vinden. Ook hier werken we samen, o.a. met Staatsbosbeheer en Landschapsbeheer Gelderland, met als uiteindelijk doel een natuur- en milieueducatiecentrum gevestigd in De Beken, waarin verschillende natuur- en milieuorganisaties een plek krijgen en elkaars werk kunnen versterken. Ik wens u veel lees- en doe-plezier toe!

Els van't Hof-von Nordheim

4 - 7	Nieuw boek Ruud Schaafsma
8	'Back to earth'
9	Eindpresentatie IVN-natuurgidsencursus
10 - 12	Werkgroepen
13	De Ganzenveer
14	Kinderpagina
15	Verslag ALV voorjaar 2012
16	Buitenladder

COLOFON

De Zuidwester is het contact - en informatieblad van IVN Zuidwest Veluwezoom en verschijnt twee maal per jaar.

REDACTIE:

Floor Norel, Kirsten Haanraads, Els van 't Hof, Simone Saarloos

EINDREDACTIE:

Simone Saarloos

DRUKKER:

Editoo B.V. te Arnhem

REDACTIEADRES:

Simone Saarloos
Beukenlaan 1
6871 CK Renkum
telefoon: 0317 – 35 74 6
mobiel 06-55 15 69 18
e-mail: redactie.zw@gmail.com

De uiterste inzenddatum van kopij voor het voorjaarsnummer is: **28 februari 2013**

Boek over Renkumse en Heelsumse beekdalen

Tekst en foto: Simone Saarloos

Eind november verschijnt het nieuwe boek van Ruud Schaafsma 'De Renkumse en Heelsumse beekdalen. Een cultuurhistorische wandelgids.' Het is een tweeluik met het in 2010 verschenen boek 'De Oosterbeekse en Doorwerthse beken. Een cultuurhistorische wandelgids'. Ook dit nieuwe boek wordt uitgegeven bij Matrijs in Utrecht, met IVN Zuidwest Veluwezoom als co-uitgever.

De Heelsumse en Renkumse beekdalen zijn oeroude beekdalen, die een vloeiende verbinding vormen tussen de Veluwe en de Rijnvallei. In deze beekdalen hebben zo'n twintig watermolens gestaan, waarvan de meeste papier produceerden. Om deze molens te laten draaien werd enorm veel gegraven. Al deze waterloopjes, sprengen genaamd, zijn nog terug te vinden in het landschap. Ze vormen één van de belangrijkste cultuurhistorische rijkdommen van de Zuid-Veluwe. Deze beken en de watermolens met hun functies staan centraal in het nieuwe boek. Steeds wordt een verband gelegd met de intrigerende ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van de beekdalen.

Materiaal te over

Ruud is al zo'n twintig jaar bezig met de beken, als freelancer voor het waterschap, als auteur van verschillende boeken over de beken en als coördinator van de werkgroep 'Beken en sprengen' van onze IVN-afdeling. Je kunt hem een specialist op het gebied van de sprengenbeken noemen. "In al die jaren heb ik flink wat materiaal verzameld over de beken, ook over de Renkumse en Heelsumse beken. Materiaal uit archieven, boeken en gesprekken met wie ook maar informatie over de beken kon geven. Naast mijn eigen materiaal heb ik gegevens gebruikt uit drie uitgebreide inventarisaties die in 1999 tot en met 2005 uitgevoerd zijn in het Renkumse beekdal door tientallen vrijwilligers van de KNNV, afdeling Wageningen e.o., en onze IVN-afdeling Zuidwest Veluwezoom. Het moeilijke was om uit te zoeken en te beslissen wat ik van al dat materiaal kon gebruiken." Tot zover het Renkumse beekdal. Zijn er ook inventarisaties in het Heelsumse beekdal gedaan? "Ja zeker, in 2005 en 2011 zijn verslagen verschenen van inventarisaties van de KNNV Wageningen over het Heelsumse beekdal. Deze inventarisaties hadden betrekking op Laag-Wolfheze, het deel van het beekdal tussen de Wolfhezerweg en de westgrens van het gebied van Natuurmonumenten."

Bijzondere verhalen

Al die gegevens kon Ruud niet in zijn boek opnemen. "Met de uitgever had ik niet alleen een deadline afgesproken, maar ook een bepaalde hoeveelheid tekens en aantal afbeeldingen. Daar moest ik me aan houden. Dat helpt bij het schrijven van het boek, maar het kon bijna niet anders of ik ben er toch nog flink overheen gegaan. Ik heb ook zoveel bijzondere verhalen in mijn archief en de meest mooie afbeeldingen. Bovendien heb ik ook wel de neiging om echt

alles heel gedetailleerd te willen vertellen. En soms raak ik verstrikt op een wel heel interessant zijpad. Dat overkomt heel veel schrijvers, denk ik, maar het overkomt mij dus ook. Maar in samenspraak met de redactie van uitgever Matrijs heb ik stukken tekst geschrapt en het aantal afbeeldingen verminderd. Wat is overgebleven, daar ben ik echt heel trots op. Het is een prachtig boek geworden!"

Voorproefjes

Het boek over de Renkumse en Heelsumse beekdalen ligt in november in de winkel, Daar hoeven wij niet allemaal op te wachten. Ruud heeft voor de Zuidwester enkele voorproefjes uit het nieuwe boek geselecteerd, met enkele foto's uit het boek erbij. Stukjes over de IVN-werkgroep 'Beken en sprengen', een beschrijving van twee watermolens en een flink stuk uit het hoofdstuk over de planten- en dierenwereld. Veel plezier met lezen!

Presentatie

Op vrijdag 23 november a.s. is de presentatie van het nieuwe boek (alleen op uitnodiging bij te wonen, vanwege de krappe ruimte). De volgende dag ligt het boek in de boekhandels, de prijs wordt € 19,95. Donateurs van IVN Zuidwest Veluwezoom kunnen het boek bij Ruud bestellen voor € 15,- (ruud.schaafsma@gmail.com).

Molens langs de beken

De Kortenburgse molen

De Kortenburgse molen draaide op water uit de Kortenburgsebeek. Het was de enige watermolen op Wageningse grondgebied. Rond 1699 startte hier de eerste papiermaker en na zijn overlijden in 1743 bleek bij verkoop dat de molen vijf hamerbakken had. In 1746 werd Anna van den Broek (douairière van Lawick, vrouwe tot Kortenburgh) de nieuwe eigenaar van de molen. [...] Een jaar later wordt Anna van den Broek benaderd door ingezetenen van Wageningen [...] om haar papiermolen tot korenmolen te laten ombouwen [...]. De eigenaresse ging akkoord en de molen werd omgebouwd en mocht, voor een periode van vijftig jaar, tegen betaling van één gulden belasting per jaar aan Wageningen functioneren als korenmolen. Zij verplichtte zich de molen altijd 'bequaam en ganghbaar tot het maelen van coorn' te houden. [...] Tussen 1808 en 1825 werd de molen vermoedelijk gesloopt. In 1881 kocht koning Willem III huis en landgoed Kortenburg van graaf Van Rechteren van Appeltern. Er was toen sprake van een waterval in de beek, dichtbij het huis en deze wijst op een bovenslagrad, net als bij bijna alle andere watermolens op de Zuid-Veluwe.

De Noordelijke molen op de Driekamp

Net als bij de twee molens bij de Kabeljauw werden ook hier in 1728 twee molens schuin tegenover elkaar gebouwd. Eén op de zuidelijke en één op de noordelijke oever van de speciaal voor de Kabeljauwse en Driekamp molens gegraven Papiermolenbeek. Ook deze twee molens deelden het water. In 1749 was Elias Boekelman papiermaker op twee molens én hij werd tot kapitein van de Heelsumse schutterij gekozen. Op deze molen had hij één knecht en een kind jonger dan vijftien jaar in dienst. Bij verkoop van de molen in 1802 werd de molen een vierbaksmolen genoemd. De molen is stilgezet en gesloopt in 1820. [...]

Onderhoud van de beken

Het feit dat de beken in de Heelsumse en Renkumse beekdalen weer stromen is mede te danken aan het jarenlange opschoonwerk door vrijwilligers van onze **IVN-werkgroep 'Beken en sprengen'**. Deze werkgroep ging op een regenachtige septemberochtend in 1993 samen met Staatsbosbeheer van start. Op veertien zaterdagochtenden per werkseizoen werd de eerste jaren vooral in het Renkumse beekdal gewerkt. De beken zijn over vele kilometers weer watervoerend geworden, omdat de laarzensgroep - of prutters zoals de groepsleden zich noemen - de beken en sprengen hebben schoongemaakt of soms opnieuw hebben uitgegraven tot op de oude beekbodem. Op een aantal plekken in de beekbodem zijn dan mooie zandvulkaantjes te zien, die worden gevormd door het onder druk staande grondwater dat geen belemmering meer heeft om aan de oppervlakte te komen. Er heerst altijd een grote euforie als aan het einde van de werkdag bovenstrooms de tijdelijk opgeworpen dam wordt doorgraven, waardoor het schoongemaakte beekdeel vol water loopt. Vaak staat het water in de beek de volgende dag al tientallen centimeters hoog.

Het doel van de werkgroep is de beken stromend te maken en te houden, maar ook om het water zo lang mogelijk vast te houden in de boven- en middenloop van de beekstelsels. Dit wordt bereikt door niet alle beekvegetatie en dammetjes weg te halen.

De eerste jaren was Staatsbosbeheer de opdrachtgever van de werkgroep. Sinds 1997 gebeuren de werkzaamheden vooral in nauw overleg met het Waterschap Vallei & Eem, maar ook met de verschillende eigenaren, zoals Staatsbosbeheer, de familie Koker (eigenaar landgoed Quadenoord), Natuurmonumenten, Oranje Nassau's Oord en Het Gelders Landschap.

Planten- en dierenwereld in de beken

Waterplanten

Bovenstreams bevat de beek nog grotendeels koud, zuurstofrijk grondwater, terwijl benedenstreams het aandeel regenwater en de watertemperatuur toeneemt. Hierdoor verandert de chemische samenstelling van het water en dit heeft weer effect op de flora en de fauna.

De hoeveelheid licht is van groot belang voor de plantengroei in de beken. Beken in het open terrein hebben een andere vegetatie dan de beschaduwde beken. Vooral in de boven- en middenloop van de beken komt de specifieke beekflora voor. In de koele sprengen groeien veel plantensoorten die alleen hier voorkomen. De watertemperatuur is hier in zomer en winter gelijk: rond de 9 oC.

Bronkruid, beekstaartjesmos en klimopwaterranonkel zijn zeldzame lichtminnende soorten. Alledrie komen ze in de beken voor. De klimopwaterranonkel is een uiterst kwetsbare plant en groeit slechts op enkele plaatsen in de Halveradsbeek.

Het 'Slangengat' is een verlande bosvijver en een juweeltje in het Renkumse beekdal. In dit waardevolle gebiedje komen veel bijzondere schaduwminnende planten voor zoals paarbladig goudveil, kleine watereppe, wateraardbei, gevleugeld helmkruid. Ondanks de beheersaanbevelingen vanuit de KNNV-inventarisatie is hier in 2011 flink ingegrepen, waarbij veel bomen zijn omgezaagd, waardoor de beschaduwing van de poel grotendeels wegviel.

In de Oliemolenbeek naast het Everwijnsgoed bloeit in het voorjaar de gewone waterranonkel, goed te zien vanaf de

ventweg van de Bennekomseweg. Deze plant heeft twee bladvormen: onder water fijn verdeelde bladeren en boven water bladeren met een groter oppervlak. Men weet eigenlijk niet of het een echte waterplant is, omdat hij zowel in het water als aan de waterkant voorkomt. Grappig is dat de plant ook onder water bloeit. De bloem blijft dan dicht, zodat het stuifmeel droog blijft en de plant zichzelf bestuift.

Er zijn nog meer typische beeksoorten te vinden, sommige met prachtige namen als teer vederkruid, duizenknoopfonteinkruid, paarbladig goudveil, beekpunge, waterviolier, waterereprijs, klimopwaterranonkel.

De bovenloop van de Heelsumse beek is één van de weinige beken op de Veluwe die in de heide liggen, met meerdere zeldzame en heel fraaie waterplanten. Het is de laatste groeiplaats in Nederland van de moeraspinksterbloem. Van de pinksterbloem is een vorm ontstaan die zich heeft aangepast aan natte omstandigheden. Deze wordt de moeraspinksterbloem genoemd. De in de Heelsumse beek voorkomende vorm is weer een aanpassing van deze moeraspinksterbloem. Het is een speciale ecologische vorm, met eironde afvallende deelblaadjes die soms met de stroom voorbijdrijven. De moeraspinksterbloem groeit met bladrozetten op de beekbodem en steekt in het voorjaar zijn bloeiwijze boven het water uit. De plant bloeit twee maanden later dan de bekende lila pinksterbloem in de weilanden. Vanaf de oever zijn de rozetten met de vele blaadjes in het heldere water te zien. In het voorjaar zien

grote delen van deze beek prachtig rood van de plaatselijk dominante knolrus. De plant groeit ook in verontreinigd water en wordt hier door de beheerder in toom gehouden, omdat zijn ruimtebeslag anders ten koste gaat van andere wel bijzondere waterplanten. Onder water - en daardoor vaak niet opgemerkt - spreiden zich de ragfijn verdeelde bladeren van teer vederkruid uit. De plant staat op de Rode Lijst en in de Heelsumse beek is een flinke populatie aanwezig.

Beekprik

De beekprik is de bekendste beekvis en is vanwege zijn bijzondere leefwijze een beschermde vis. Hij hoort (naast de beenvissen) tot een aparte, primitieve groep vissen: de rondbekken. De beekprik heeft een zuigmond in plaats van een kaak. In de volksmond hebben ze de naam 'negenoo', naar de ronde kieuwspleten aan de zijkanten van hun kop. Voor de beekprik moet het water helder, koel, stromend en zuurstofrijk zijn. De blinde larven leven vijf tot zeven jaar in een kokertje in de modderbodem langs de oever van de beek. Ze leven van kiezelalgen en verteerde organische stof. In de herfst van het jaar waarin de beekprik volwassen wordt, begint de gedaanteverwisseling. Het dier krijgt ogen, rugvinnen en een mooie zwartgrijze kleur. De beekprik kan dan niet meer eten en is aangewezen op zijn vetreserves. Ze trekken stroomopwaarts naar ondiepe plekken met relatief snelstromend water. Met hun zuigbek hechten zij zich vast aan stenen of grind en ze paaien in april of mei. Dit doen ze in zelfgemaakte nestkuiltjes, in groepen van wel twintig exemplaren. De eitjes worden door de voortdurende bewegingen van de visjes en door de stroming met zand en steentjes bedekt. Vrij snel na de paring sterven de prikken. Ze worden maximaal 16 cm lang.

De beekprik en andere vissen kunnen niet meer zelfstandig het beekdal inzwemmen. Omdat de Oliemolenbeek en de Heelsumse beek, zeker na het beekherstel, al jarenlang volop water voeren, wordt er aan gedacht de beekprik weer uit te zetten. Eens was de beekprik een kroonjuweel in beide beekdalen. Op de Oost-Veluwe komen in enkele beken nog populaties voor. Misschien kunnen van hier weer vissen worden overgezet, omdat nu is gebleken dat enkele beken al weer decennialang watervoerend blijven.

In de jaren zeventig van de vorige eeuw vond er voor het vissenbestand een klein drama plaats. Tot 1972 zwom de beekprik nog in de beken in het Heelsumse en Renkumse beekdal, beide beekdalen waren beroemd om hun grote populatie. De altijd slingerende en aan gladde steentjes vastgezogen beekprikken trokken bij velen de aandacht. Begin zeventiger jaren was er sprake van een langdurig droge periode, waarin de beken volledig droog vielen. In 1972 werd in de Molenbeek in het Renkumse beekdal nog een reddingspoging gedaan. Ruim honderd beekprikken werden gevangen en overgezet naar de Oliemolenbeek, samen met honderden stekelbaarsjes en enkele beekforellen. Maar ook hier overleefden de vissen niet.

Ijsvogel

De prachtige ijsvogel krijgt als 'beekambassadeur' wat extra aandacht. Hij is gebaat bij schoon water dat liefst niet te snel bevriest. Hier voldoen de sprengenbeken aan. Het water is heel schoon en het aan de oppervlakte komende

water heeft een vaste temperatuur van acht à tien graden. Het moet dus flink vriezen voordat dit stromende water befrist.

De ijsvogel trekt nauwelijks weg en strenge winters eisen een zware tol. Na 1963 - de berucht barre Elfstedentocht-winter - broedden er nog maar enkele paartjes in Nederland. Het aantal nam door zachte winters weer toe, maar enkele decennia later was het weer raak. Vóór de winter 1995-1996 stond de teller op 400 broedparen, na deze strenge winter waren er nog tachtig over. De winter erna was weer streng, in januari 1997 werd de voorlopig laatste Elfstedentocht gereden. Leuk voor schaatsliefhebbers, maar minder voor de ijsvogel: slechts veertig broedparen overleefden deze winter. De populatie herstelde zich in de kwakkelwinters na 1997 en in 2008 was het aantal paartjes weer gegroeid tot het recordaantal van 650. Deze groei is mede te danken aan het weer laten meanderen van de beken en de aanleg van ijsvogelwanden. De ijsvogel werd van de Rode Lijst gehaald maar kan er inmiddels ook weer op worden bijgeschreven, want door de wat strengere winters van 2009-2010 en 2010-2011 zijn de aantallen broedparen weer teruggelopen tot 20 % van het aantal voor deze winters. Het is een natuurlijk proces, maar de ijsvogel blijft een kwetsbare vogel.

Ijsvogel op jacht

'Hoe dat in z'n werk gaat heb ik een keer bekeken vanuit een schuilhut tegenover zijn broedpijp (het mannetje graaft in een steilwand, liefst aan de oever van de beek, een gang van vaak meer dan een meter diep; achterin maakt hij met behulp van donsveren, mos, spinrag en visgraten een nest). De vogel kwam uit de broedpijp en landde vlak voor mijn neus op een tak boven de beek. Hij dook, soms meerdere keren, in het water en waste zich daarna uitgebreid op de tak. Daarna vloog hij laag boven het water weg. Na zes of zeven minuten was hij weer terug met een visje in zijn bek, landde weer op de tak en verdween in de broedpijp. Kort daarna kwam de andere oudervogel er uit en herhaalde zich hetzelfde ritueel, dat steeds ongeveer een kwartier in beslag nam.

'Back to earth'

Tekst: Simone Saarloos. Foto: Kees Jan Schilstra, een van de cursisten van afdeling Ede

Eind 2010 hoorde Wietse Franssen dat de IVN-afdelingen Ede, Veenendaal-Rhenen e.o. en Zuidwest Veluwezoom een natuurgidsencursus wilden starten. Eindelijk kon hij iets gaan doen wat hem weer 'back to earth' zou brengen. "Ik schreef me meteen in. Na mijn hbo-opleiding Bos- en natuurbeheer aan Larenstein in Velp ging ik Aardsysteemkunde studeren aan de Universiteit Wageningen. Na een heel praktische opleiding deed ik dus een heel theoretische. Daarna ging ik werken bij de Universiteit Wageningen bij de leerstoelgroep Earth System Science – Climate Change, waar ik me met klimaatmodellen, hydrologische modellen en vegetatiemodellen bezighoud. Ik ben programmeur geworden. Ik sta dus niet echt meer met beide benen op de aarde, in de natuur. Dat wilde ik ook en daarom gaf ik me op voor de cursus." In het voorjaar van 2011 begon de cursus.

Lessen

Wietse was een van de negen deelnemers uit onze afdeling. Om de veertien dagen had hij cursus, eens in de maand een excursie op zaterdagmorgen. Anderhalf jaar kregen de cursisten flink wat theorie aangereikt en leerden ze allereerste praktische vaardigheden. Wietse: "De docenten en mentoren deden vreselijk hun best ons de nodige kennis bij te brengen. Dat deden ze heel verschillend: de een streng, de ander heel precies en gedetailleerd, en heel gedreven. Maar wat vooral opviel, was dat iedereen heel geïnteresseerd was en veel liefde voor de natuur liet blijken."

Eindpresentatie

Op 30 juni jl. was de eindpresentatie, waaraan zeven van de negen cursisten meededen. Als eindpresentatie bouwde Wietse samen met Pieter Blokker, Mary de Jong, Anna Regina de Jong en Sonja Gerritsen een struin-app voor jongeren. Wietse legt uit: "Ons doel was jongeren die in de natuur zijn iets te laten doen. Hoe konden we ze bezig krijgen. En wel in het ons toegewezen gebied, de Jufferswaard, een natuurgebied van 31 hectare in de gemeente Renkum. Dat was niet zo moeilijk: met een app natuurlijk, een programmaatje voor hun mobiele telefoons of tablets. Voorwaarde was wel dat de app makkelijk toegankelijk moest zijn. Dat is gelukt. Wat je ziet, is een kaart van de Jufferswaard met sterren erop. Op die kaart kun je door middel van een pijltje zien waar je loopt. Kom je binnen een bepaalde straal van een sterretje op de kaart, dan wordt de onderliggende informatie onthuld. Informatie over de plek waar je staat en over wat daar groeit en bloeit." De struin-app is nog niet af. Wietse: "We moeten nog de bugs eruit halen, wat sterren invullen, de app testen en verbeteren, ideeën uitwerken wat je nog meer met zo'n app zou kunnen doen. We hopen dat we de app eind dit jaar af hebben."

Wat nu

De cursus is afgelopen, de diploma's en badges uitgereikt. Wietse is nu vrijwilliger bij het natuurinformatiecentrum De Beken in Renkum. Mocht er weer eens een natuurgidsencursus beginnen, dan wil hij daar graag bij betrokken worden. We zullen dat onthouden, Wietse!

Op de foto v.l.n.r. Wietse Franssen, Pieter Blokker, Mary de Jong, Agnieszka Blom, Pleun Driessen, Anna Regina de Jong, Sonja Gerritsen en Marion van Noord waren afwezig.

Eindpresentatie IVN-natuurgidsencursus

Tekst: Albert Bos

We kunnen met z'n allen terugkijken op een succesvolle IVN-natuurgidsencursus. De IVN-natuurgidsencursus was een samenwerking tussen onze afdeling, afdeling Ede en afdeling Veenendaal-Rhenen e.o. Behalve de organisatie van de cursus waren ook de mentorgroepjes voorbeelden van samenwerking tussen afdelingen.

Gidsendiploma's

Op een zonnige zaterdag eind juni dit jaar kon onze voorzitter Els van 't Hof gidsendiploma's uitreiken aan onze nieuwe gidsen. Een gezellige dag met inhoudelijke en vermakelijke presentaties.

De cursisten hadden diverse lessen gevolgd, excursies gedaan en nu ook eindwerkstukken gemaakt. Agnieszka Blom maakte samen met cursisten uit Ede een wandelroute voor Natuurvriendenhuis De Bosbeek. Pleun Driessen maakte samen met Frits Storm uit Ede een informatiepaneel in heemtuin de Zomp. Wietse Franssen, Pieter Blokker, Mary de Jong, Anna Regina de Jong en Sonja Gerritsen hebben gewerkt aan een 'struin-app'. Een toepassing voor smartphones om uit te nodigen tot struinen in de Jufferswaard, een toepassing die jongeren vast aan zal spreken. Marion van Noord kreeg een bewijs van deelname. De gidsen werden enthousiast en zeer trouw begeleid door de mentoren Betsie van Loenen, Hermien Schel en Els Roode.

De Zuidwester was erbij

In een leuke sketch vroegen Pleun Driessen en Frits Storm aandacht voor 'Het Goud van Oosterbeek'. Pleun als reporter van de Zuidwester, getooid met een echte zuidwester. Frits als Sherlock Holmes op zoek naar goud. Uiteindelijk werd het Paarbladig Goudveil gevonden, een zeldzame plant in het Gelders district. Daarover hadden ze ook een fotoraadsel in hun presentatie.

Zwaan kleef aan!

Tekst: Betsie van Loenen

Elke eerste woensdag van de maand gaan we naar een leuk gebied en maken een wandeling van zo'n anderhalf uur. Ook volgend jaar willen we dat weer gaan doen. De laatste wandeling in 2012 is in oktober. Dan hebben we even een winterstop en hopen in maart 2013 weer met frisse moed te gaan wandelen.

Dit jaar hebben we regelmatig gewandeld met 6 tot 10 personen. Een paar jaar geleden toen we hiermee begonnen, heette dit groepje 'Zwaan kleef aan'. Misschien ga ik volgend jaar die benaming wel weer hanteren, omdat ik anders met mijn andere activiteiten in de war kom.

Het is wel vreemd dat het bij een kleine maar zeer gezellige groep tot op heden blijft. Als ik andere mensen spreek, dan wandelt men door het hele land met veel meer mensen.

Pleun Driessen als reporter van de Zuidwester en Frits Storm als Sherlock Holmes op zoek naar goud

Samen verder

Het bestuur gaat binnenkort plezierig in gesprek met de nieuwe gidsen om met hen te overleggen wat we samen verder kunnen ondernemen. Van de groep cursisten hebben enkelen zich al gemeld om samen met de afdelingen een volgende cursus te helpen organiseren! Duurzaamheid alom.

Willen wij IVN'ers niet samen wandelen? Of hebben we op woensdagochtend geen tijd? Als er op een ander tijdstip liever gewandeld wordt, hoor ik dat graag. Misschien kan er dan een nieuwe wandelclub gevormd worden.

De wandelingen die we verzorgen in de Belmontetuin, zijn aangevraagde wandelingen. Deze groepen bestaan vaak uit meer dan 15 mensen. Laatst was er een groep met senioren uit de omgeving van Eindhoven. Sommige mensen waren oud-Philipsmedewerkers. Totaal over twee dagen waren het meer dan 100 personen. Dankzij Tineke, Hermien, Henk, Frans en Frits, al met pensioen, was het een heel leuke wandeling.

Nu lijkt het me een beetje overdreven als we op onze woensdagochtendwandeling meer dan 100 mensen gaan krijgen, maar een twintigtal zouden we toch moeten kunnen halen volgend jaar. Dus Zwaan kleef aan! Tot ziens op onze eigen wandeling,

Kraamhulp

Tekst: Albert Bos

De afgelopen jaren heeft Kathy HillerisLambers namens onze afdeling de IVN-kraam verzorgd. Kathy zal dit nog doen tot eind van dit jaar. IVN maakt bij veel evenementen gebruik van een kraam om informatie over natuur, landschap en duurzaamheid te verspreiden. Dankzij deze kraam komen mensen in contact met het IVN. Ik heb met Kathy gesproken over de toekomst van 'onze' kraam. We waren het er over eens dat de huidige opzet met alleen het verkopen van publicaties niet meer van deze tijd is. Maar wat dan?

Graag vraag ik jullie om ideeën voor onze kraam.

Ik denk dat het goed is om de IVN-kraam het middelpunt te maken van een IVN-activiteit, bijvoorbeeld De dag van het Park. We zouden vanuit de kraam enkele wandelingen door het park kunnen organiseren. De kraam wordt zo een verzamelpunt. Als voorbeeld de kraam tijdens de Zompmarkt vorig jaar, geïntegreerd in enkele IVN-activiteiten. In 2006 stonden we met een kraam op het park Hartenstein. Er was toen van alles te beleven: waterdiertjes onder een binoculair, op een plaatje plexiglas kon je zien hoe slakken zich voortbewegen.

Graag hoor ik jullie suggesties.

Stuur ze naar albert.bos@hetnet.nl.

Wageningen 750 jaar

Tekst: Betsie van Loenen, Hermien Schel en Floor Norel

Komend jaar (2013) viert de stad Wageningen dat het 750 jaar stadsrechten heeft. Afgelopen voorjaar zijn de voorbereidingen daarvoor opgestart met een oproep van de gemeente aan alle verenigingen en clubs om na te denken over hun bijdrage daaraan. Natuurlijk doen we als IVN Zuidwest Veluwezoom ook mee. We besloten om het Arboretum Belmonte (ons sterkste punt in Wageningen) te kiezen voor een aantal activiteiten en ons daarmee te profileren. Zo willen we een aantal wandelingen en excursies organiseren gedurende voorjaar/zomer en herfst. Afhankelijk van de bloeiperioden van o.a. de rhododendrons en appelbomen hebben we data geplanned. Daarnaast denken we een vogel- en een vleermuisexcursie te organiseren.

Ook heeft de gemeente gevraagd om de Wageningse Natuur-stadswandeling (gemaakt als eindopdracht van de gidsencursus 2003) te herzien. Een hele klus, want in de afgelopen 10 jaar is er zo het één en ander veranderd. Men wil deze wandeling als gemeentefolder uitgeven. Ook komt het op onze website te staan. Natuurlijk bent u van harte welkom op onze wandel- en excursiedagen te Wageningen.

Ons voorlopig programma voor 2013

- ▶ Arboretumwandelingen: 15 mei en 25 september 2013
- ▶ Vogelexcursie: april/ mei 2013
- ▶ Vleermuisexcursie: 28 augustus 2013
- ▶ Natuur-stadswandeling: 16 juni en 15 september 2013

Werkgroep Wandelingen is 'met pensioen'

Tekst: Floor Norel

Het was wel even 'slikken', maar begin juli is besloten voorlopig met onze wandelactiviteiten te stoppen. De laatste jaren bemerkten we als wandelgidsen een sterk dalende belangstelling voor onze wandelingen. De tijd, dat we met grote groepen wandelaars door de bossen trokken, is voorbij. De huidige wandelaar gaat met de benodigde apparatuur en uitdraai van een wandeling zelf op pad. Natuurlijk prima: natuur beleven is immers ook ons motto als IVN'ers. Via internet en dergelijke kun je nú zelf kiezen wáár je wilt wandelen en opzoeken wanneer je iets tegenkomt, wat je niet herkent en dat op je eigen tijd!

Toen ik afgelopen voorjaar een aanvraag kreeg voor een wandeling door de Wageningse uiterwaarden werd me dat nog eens extra duidelijk. Een viertal echtparen wilde graag de Kwartelkoning horen en 't liefst ook zien. Na overleg gingen we op een avond op pad: men wist alle bijzonderheden over de vogel te vertellen, maar hóe en waar zat ie ... Het werd een leuke wandeling. We kregen niet alleen de Kwartelkoning in beeld, maar ook liet zich een koekoek horen, kronkelden twee ringslangetjes op ons pad én – hoera - fladderden een paar vleermuizen rond onze hoofden. En daar wist men toch iets minder van! Je begrijpt, als vleermuisvrouw liep ik even te glunderen!

Voorlopig stoppen we dus met de Wandelwerkgroep. Is er iemand die de wandelwerkgroep wil voortzetten of er leuke ideeën voor heeft, laat mij dat dan weten. Bedenk wel, dat we ook nu nog bij een aanvraag voor een wandeling zullen proberen een gids te vinden. De woensdagochtendwandelingen gaan gewoon door. Daarbij is iedere IVN'er van harte welkom. Breng ook je familie, vrienden en burens mee!

Voor mij als publicist van de wandelingen is het een stuk rustiger geworden. Minder agendawerk: minder druk over wanneer bij de verschillende kranten de kopij de deur uit moet, wanneer de deadlines zijn. Met andere woorden: een beetje met pensioen!

Kinderwerkgroep IVN opgericht

Het IVN Zuidwest Veluwezoom is actief op het gebied van natuur- en milieueducatie. Zij ondersteunt de activiteiten van het Milieu Educatie Centrum Gemeente Renkum (MEC) met vrijwilligers die activiteiten van het MEC begeleiden. Om deze ondersteuning uit te breiden is de Kinderwerkgroep IVN opgericht. Deze werkgroep organiseert activiteiten aansluitend op het aanbod van het MEC, bijvoorbeeld een workshop paddenstoelen in oktober 2012.

Het IVN Zuidwest Veluwezoom organiseert in 2013 de cursus SCHARRELKIDS met als doel o.a. actieve vrijwilligers te werven voor de kinderwerkgroep. Heeft u nu al interesse om te helpen als natuurouder, informeer dan bij Hermien Schel: tel. 0317-31 52 30 (jhnschel@planet.nl).

Zoenen?!

Tekst: Frits Leusink. Foto: Peter Herring.

Op 14 augustus 2012 mocht ik op verzoek van Betsie van Loenen nog een keer een groep bezoekers rondleiden door Arboretum Belmonte in Wageningen. Ik was ruimschoots voor de start van de wandeling bij de hoofdingang van de tuin aanwezig. Links van het hoofdpad bij de ingang staat een bankje onder een van de vele appelboompjes. Dit boompje wordt misbruikt door de halfparasiet Marestak of Mistletoe. Op het bankje onder de mistletoe zat een mooi jong meisje met een donker getinte huid, geen autochtoon. Zij wachtte op haar familieleden die in de verte kwamen aanlopen en oma begeleiden.

Ik sprak haar aan en zei: "Weet je wel dat je hier heel gevaarlijk zit?" Ze sprong op en vroeg geschokt: "Vallen hiet teken uit die boom?" Ik antwoordde: "Nee, het is veel erger!" Zij deed twee passen terug tot midden op het hoofdpad en keek me vragend aan.

Ik heb haar toen verteld dat in Nederland, maar ook in Engeland meisjes die onder een marestak plaatsnemen, mogen worden gekust. Vervolgens heb ik haar de marestak laten zien en verteld dat dit een halfparasiet is die vocht opneemt uit de boom, maar wel eigen bladeren heeft. Daarna natuurlijk ook het verhaal over de vogellijm.

Ze begon hoe langer hoe meer te glunderen en zei: "Weet u wat, ik blijf hier zitten!" Ik zei: "Pas op, want iedereen mag je kussen, zoals ik al zei." Ze dacht na en antwoordde: "Ik weet het: als mijn vriend weer eens geen zin heeft, dan neem ik hem mee naar dit leuke bankje." Ze lachte.

Inmiddels was de rest van de familie gearriveerd en werd direct over de marestak geïnformeerd. Oma moest op het bankje gaan zitten en werd door alle familieleden gezoend tot haar grote verbazing en daarna ingelicht. Het leverde mij een gulle lach van oma op.

Broedvogeltellingen

Tekst: Els Roode. Foto: webted's Photostream

In de maanden maart t/m juni heeft de vogelwerkgroep een dertiental BMP-tellingen uitgevoerd in de Jufferswaard en Noordberg te Renkum. De resultaten zijn online ingevoerd op de website van het SOVON. SOVON, Vogelonderzoek Nederland, gebruikt deze gegevens voor de reguliere monitoring en haar eigen onderzoek. Daarnaast analyseert ze gegevens en stelt de uitkomsten beschikbaar aan derden.

Broedvogel Monitoring Project (BMP)

Broedvogels tellen is spannend. Vaak worden bijzondere soorten, zoals vertegenwoordigers van de Rode Lijst, ontdekt. Of juist het gedrag van een talrijke soort is intrigerend. Voor dag en dauw het gebied doorkruisen, onderwijl met volle teugen genieten van de rust en het vogelconcert: dat is waar het bij het BMP op neerkomt. Bovendien is elke dag en elk jaar weer anders. Over heel Nederland worden vaste steekproefgebieden onderzocht en samen geven ze inzicht in de aantalsontwikkeling van vrijwel alle vogelsoorten, van de meest algemene tot de zeldzaamste. Wat wordt er geregistreerd: territoriumgedrag (zang, balts, baltsvoeding, territoriumroep, paring, imponeervluchten, dreigen en vechten). Vooral van toepassing bij verborgen levende zangvogels, bijvoorbeeld bosrietzanger en braamsluiper.

In de Jufferswaard en Noordberg broeden resp. 49 en 25 vogelsoorten. Opvallend is dat er in voorgaande jaren maximaal 4 Putterparen broedden in de Jufferswaard en dat er dit jaar 11 zijn geteld. Deze zomer wemelt het van de Putters op de vele distels in de Jufferswaard, de plant waaraan dit vogeltje ook zijn tweede naam Distelvink te danken heeft. De Bosrietzanger maakte dit jaar een comeback. Afgelopen jaren liep het aantal broedgevallen af tot maar 3 vorig jaar. Dit jaar hebben we er 18 geteld. Tot ons genoegen hebben we krakeenden (5 paar), bergeenden (2 paar) en knobbelzwanen (2 paar) met pullen gezien. De witte/zwarte zwanen-soap is dit jaar ook weer vervolgd, hoewel er een evenwicht lijkt te zijn ontstaan. Het knobbelzwanenpaar in de grote plas zorgt voor nageslacht, terwijl de zwarte zwaan meebroedt en de pullen beschermt. Op de Noordberg zijn er sinds 5 jaar weer Grauwe Vliegenvangers waargenomen: 2 broedparen. Ook de Holenduif is weer terug. Met veel plezier tellen wij volgend jaar weer.

Een heel dure vleermuis!

Een biologisch moment van Frits Leusink.

Dit jaar (2012) viel de winter in de eerste helft van februari. Kort en krachtig, minus 18 graden Celsius! Er was zelfs sprake van een Elfstedentocht, maar die ging op het laatste moment niet door, arme Friezen! Op het minst gewenste moment gebeurde het: onze cv-ketel viel uit. Natuurlijk op zaterdagavond en midden in die winter. De servicemonteur gebeld. Die kwam en constateerde dat waarschijnlijk de pomp kapot was. Hij zou er meteen een bestellen en maandagmorgen zou een collega de nieuwe pomp installeren. Natuurlijk werd ons weer duidelijk gemaakt, dat we een slecht type ketel hadden, waarmee altijd wat is. Twee jaar eerder was de pomp al vervangen. "Maar ja, dat heb je met dit type ketels nu eenmaal", volgens de monteur.

De maandagmorgenmonteur ontdekt bij het openen van de ketel, dat er een draadje is doorgebrand. Er heeft iets gelekt en dat heeft corrosie en kortsluiting veroorzaakt. Hij repareert het kabeltje met een kroonsteentje en het apparaat functioneert weer. De monteur verdwijnt met zijn nieuwe pomp. Wij blij, na een hele dag openhaard. Nog een geluk dat we die nog hebben, ook al vervuult dat ding het milieu een beetje.

Een paar dagen ging alles goed en herstelde de buitentemperatuur zich een beetje. Op zondagmiddag werd het wat koud in huis en stelde ik de thermostaat een beetje hoger. Er gebeurde niets! De ketel had het alweer begeven. Weer de openhaard aan.

Maandagmorgen ben ik de eerste klant bij de installateur. Er komt meteen een monteur, die ook vindt, dat we het beste de ketel kunnen vervangen. Hij neemt de beschermkap eraf en kan in eerste instantie niets ontdekken, dat de uitval van het apparaat heeft veroorzaakt. Bij een nadere inspectie wordt ook het regel/schakelsysteem onder de loupe genomen. Deze min of meer gesloten doos is voorzien van twee kabeldoorvoeringen waarvan er een wordt gebruikt. De tweede heeft een diameter van ca 8 mm en is open. Wat blijkt: er is een vleermuisje, waarschijnlijk via dit kabelgat, in het apparaat is gekropen en heeft daar een kortsluiting veroorzaakt. De vleermuis is volledig gemummificeerd. De overblijfselen van het diertje zitten nu in een glazen potje dat door ons buurjongetje als een schat wordt bewaard.

Het regelsysteem moet worden vervangen en kost 350 euro. Samen met de reparatie en voorrijkosten mag ik een rekening van meer dan 500 euro betalen.

De vleermuis is waarschijnlijk via de luchtaanvoer van de ketel op ca 10 m hoogte in de ketel terechtgekomen en heeft daar een heerlijk, maar gevaarlijk warm winterslaap-plekje gevonden. Jammer, dat het diertje het met zijn leven heeft moeten bekopen.

In ieder geval hadden we een eigen vleermuis!

De Ganzenveer - wie is ... Mary de Jong

Ik ben geboren in september 1968 in Drunen met de luxe van de prachtige, unieke Loonse en Drunense Duinen zo dichtbij.

Gezinssituatie

Met Ernst-Jan en onze kinderen Wouter (stoer & zorgzaam, 9) en Marleen (pittig & lief, 7) woon ik in het Arnhemse Heijenoord bij Mariëndaal. Ernst houdt de rust in de tent.

(Huis)dieren

Wat onze huisdieren betreft. In een grote ren vermaken drie konijnen zich met graven, rennen en elkaars voer jatten. Binnenshuis leeft onze bejaarde damesmuis, de garnalen, krab en vissen van Wouter en de twee goudvissen van Marleen. En eigenlijk beschouwen we het grote aquarium op hun school ook als van ons, nu we het al jaren verzorgen.

Opleiding

Na jaren actief te zijn geweest als verpleegkundige in psychiatrie en verslavingszorg, ben ik afgestudeerd als Gezondheidswetenschapper Gezondheidsvoorlichting- en Opvoeding.

Beroep

Preventiefunctaris bij IrisZorg, instelling voor verslaving en maatschappelijke opvang in Gelderland. Daarnaast ben ik actief als vrijwilliger op de Heyenoordschool van mijn kinderen, onder andere in de heemtuin. Een mooie tuin, met hoogteverschillen, verschillende biotopen, geitenweide, groentetuintjes en een stuk of zeven bijenvolken. Iets waar veel scholen jaloers op zijn, vermoed ik. We maken plannen om het natuuronderwijs beter neer te zetten.

Hobby's

Rondstruinen in de uiterwaarden van de Rijn, zoals Meinerswijk, en in mijn eigen tuin. Beetje staren naar de vogeltjes, konijnen en insecten. Verder hou ik ervan om te 'beppen' met vriendinnen en naar de film te gaan. Dansen vind ik ook heerlijk, al komt dat er niet zo vaak meer van.

Affiniteit met flora/fauna

Mijn hart ligt vooral bij dieren en het landschap in haar geheel. Paddenstoelen vind ik een van de mooiste natuurverschijnselen. Door de gidsencursus is er nu ook meer kennis en interesse voor de planten bijgekomen.

Favoriete plant/dier

De beuk met haar lage taken en frisgroene kleur. haas en verschillende vogels.

Ik lees graag

Literaire thrillers en boeken van Marianne Frederikson.

Internetsite

Pfoe, ik heb niet echt een favoriete site.

Ik heb bewondering voor

de natuur. Verwondering en verbazing. En voor slimme en wijze mensen die moeilijke dingen kunnen uitleggen als iets eenvoudigs.

Favoriete seizoen

September is de mooiste maand; overdag het zonnetje, net ietsje minder fel dan in de hoogzomer, en 's ochtends lekker fris met een mooie dauwlaag over de velden.

Mooiste stukje natuur

Lapland en Lofoten in Noorwegen en natuurlijk Gelderland met haar rivieren, heuvels, bossen en zand. De stuwwallen vind ik een machtig mooie herinnering aan oude tijden.

Land dat ik graag zou bezoeken

Canada, Mongolië en weer terug naar Noord-Scandië.

Mijn wens is

dat nog meer mensen zich durven te laten verwonderen door de natuur.

Ganzenveer gaat naar

Pleun Driessen, omdat ik haar een van de mooiste, interessantste en krachtigste vrouwen vind die ik ken. De natuur mag blij zijn met haar daadkracht.

Wat stinkt daar zo?

Heb je hem ook al geroken? De grote **STINKZWAM**.

Paddenstoelen zie je niet alleen in de herfst, ook al in juni ruik je ze. Vroegen wisten mensen niet hoe paddenstoelen groeiden. Ze dachten dat heksen de paddenstoelen 's nachts tevoorschijn toverden. Omdat heksen padden als huisdier hielden, dachten de mensen dat heksen stoeltjes voor hun geliefde padden toverden: Paddenstoelen. Nu weten we wel beter. Paddenstoelen zijn schimmels. Ze groeien in het donker op vochtige grond. Het zijn de vuilnismannen van het bos.

Paddenstoelen groeien uit sporen, dat zijn een soort zaadjes. De zaadjes van de stinkzwam groeien uit tot eieren. Bij de grote stinkzwam zitten de sporen bovenop de

Kom je ook?

► Paddenstoelenmiddagen op zaterdag 6 en woensdag 10 oktober in gebouw De Beken in Renkum.

hoed. Het ziet er uit als een vies groen papje en het STINKT naar rottend vlees. Dat is niet voor niets, want vliegen en kevers zijn daar gek op. Ze komen dan ook op de stinkzwam af en eten het groene papje op. Ze poepen de opgegeten sporen weer uit en uit de spore groeit een draad. Al die draden bij elkaar vormen de zwamvlok. Uit de zwamvlok groeien kleine knopjes en daaruit groeien de paddenstoelen. Bij de stinkzwam wordt dat kleine knopje een ei. Als je zo'n ei doorsnijdt, lijkt het net een kippenei. Alleen zit er geen eigeel in maar eigroen.

Verlag ALV IVN Zuidwest Veluwezoom 2012

Op 21 april vond de Algemene Ledenvergadering van onze afdeling plaats op boerderij Veld en Beek in Doorwerth. De opkomst bij de vergadering was goed, met 14 leden en 5 bestuursleden. Voorzitter Els van 't Hof opende de vergadering door iedereen welkom te heten. Onder het genot van koffie konden vervolgens alle formele agendapunten behandeld worden. Zo werd het verslag van de vorige ALV ongewijzigd vastgesteld. De coördinatoren van de werkgroepen vertelden over hun activiteiten van het afgelopen jaar. Daarnaast is er gesproken over de nieuwe Zuidwester. En natuurlijk werd de jarenlange inzet van Els Roode voor de oude Zuidwester niet vergeten. Namens de hele afdeling werd Els Roode bedankt en is haar een spreuwenpot cadeau gedaan.

Bestuurswissel

Tijdens de ALV vond ook een bestuurswissel plaats. Els van 't Hof is herkozen als voorzitter, waarbij ze aangaf dat dit haar laatste periode zal zijn. Er werd echter ook een nieuw bestuurslid verwelkomd: Oscar Langevoord zal de komende tijd het bestuur versterken. Albert Bos zal, als ervaren bestuurder, aan het IVN-bestuur verbonden blijven als adviseur.

Financiën

Wim Chardon, de penningmeester, bracht tijdens de vergadering verslag uit over de financiën van 2011. De inkomsten uit contributies en donaties waren bijna 300 euro hoger dan begroot. Doordat sommige uitgaven dit jaar nog niet konden worden gedaan, was het jaarsaldo positief terwijl een tekort was begroot. De kosten voor de Zuidwester zullen in de toekomst lager worden doordat deze 2 i.p.v. 4 maal zal verschijnen, en met minder pagina's dan voorheen. De kascommissie, bestaande uit Betsie van Loenen en

Marieke Paulssen, verleende de penningmeester decharge. Betsie wordt volgend jaar in de kascommissie opgevolgd door Jone Nuis.

Jubilarissen

Vervolgens werd het tijd voor de huldiging van jubilarissen. Dit jaar kent de afdeling er maar liefst vier. Helaas konden zij niet bij de vergadering aanwezig zijn. Het gaat om L. van Leeuwen (25 jaar), S. Blankestijn (25 jaar), M. Vermeulen (25 jaar) en W.P. Spaan (40 jaar).

Rondvraag

Tijdens de rondvraag maakten Albert Bos en Charlotte de Roo van de gelegenheid gebruik om via een korte presentatie de nieuwe huisstijl van het IVN te presenteren. De huisstijl wordt op landelijk niveau ontwikkeld en zal langzamerhand op steeds meer plaatsen zichtbaar worden. Een goed moment voor een introductie door het bestuur.

MEC

De geplande bezuinigingen op het MEC stonden ook in de belangstelling. Een kleine groep zal, met Charlotte de Roo namens het bestuur, nadenken over een voorstel hoe onze afdeling hiermee om moet gaan.

Rondleiding

Nadat de vergadering werd gesloten werden de aanwezigen rondgeleid op de boerderij Veld en Beek. Op deze biologische boerderij worden alle zuivelproducten en vlees verkocht in de directe omgeving. Een kijkje in de stallen en kaasmakerij konden dan ook niet ontbreken. De dag werd afgesloten met een lunch, met hoe kan het ook anders, verse melk, kaas en boter van eigen grond.

Buitenladder

Wandel- en activiteitenprogramma van oktober 2012 t/m maart 2013

Informatie over woensdagochtend-wandelingen: Betsie van Loenen, tel. 0317 - 41 81 24 en over vogelexcursies: in verband met vervoer minimaal een dag van te voren aanmelden bij Els Roode per email of telefoon: els.frank@planet.nl of tel. 0317 - 31 82 12. Informatie over werkochtenden van de werkgroep Beken en sprengen: Ruud Schaafsma, tel. 0317 - 31 51 17 en werkgroep Landschapsonderhoud: Albert Smit, tel. 026 - 339 24 11.

OKTOBER

woensdag 3 oktober 2012: wandeling door de Wageningse Bovenpolder om 10.00 uur. Start vanaf de Veerweg hoek Aan de Rijn.

zaterdag 6 oktober 2012: vogelexcursie in de Jufferswaard te Renkum. Verzamelen om 8.00 uur bij het benzine-pompstation aan de Utrechtseweg te Renkum. Deze excursie duurt ongeveer 2½ uur.

zaterdag 6 en 20 oktober 2012: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Startpunt: informatiecentrum van Staatsbosbeheer 'De Beken' aan de Nieuwe Keijenbergseweg 174, Renkum. Verzamelen om 9.30 uur, terug om ongeveer 12.30 uur.

zaterdag 13 en 27 oktober 2012: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Locatie: bel Albert Smit, tel. 026 - 339 24 11 of tijdens de werkochtenden mobiel 06-12 03 43 53.

NOVEMBER

zaterdag 3 november 2012: vogelexcursie in de Amerongse Bovenpolder. Verzamelen om 9.00 uur op het Olympiaplein te Wageningen. Excursietijd max. 4 uur.

zaterdag 3 november 2012: landelijke Natuurwerkdag. Plek bij publicatie van deze Zuidwester nog niet bekend.

woensdag 7 november 2012: natuurstadswandeling langs bomen in de stad Wageningen om 10.00 uur. Start vanaf Hotel de Wereld aan het 5 meiplein.

zaterdag 17 november 2012: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Voor locatie en tijd: zie oktober 2012.

zaterdag 10 en 24 november 2012: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Voor locatie: zie oktober 2012.

DECEMBER

zaterdag 1 en 15 december 2012: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Voor locatie en tijd: zie oktober 2012.

zaterdag 8 en 22 december 2012: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Voor locatie: zie oktober 2012.

JANUARI

zaterdag 12 januari 2013: vogelexcursie in de Ooypolder/-Schenkenschans. Verzamelen om 8.45 uur bij het benzine-pompstation aan de Utrechtseweg te Renkum. Excursietijd max. 5 uur.

zaterdag 5 en 19 januari 2013: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Voor locatie en tijd: zie oktober 2012.

zaterdag 12 en 26 januari 2013: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Voor locatie: zie oktober 2012.

FEBRUARI

zaterdag 2 en 16 februari 2013: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Voor locatie en tijd: zie oktober 2012.

zaterdag 2 februari 2013: extra mogelijkheid voor de werkgroep Landschapsonderhoud om de handen uit de mouwen te steken: een knotochtend bij het Drielse veer.

zaterdag 9 en 23 februari 2013: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Voor locatie: zie oktober 2012.

MAART

woensdag 6 maart 2013: wandeling langs de Wodanseiken bij Doorwerth om 10.00 uur. Startplaats: hoek Utrechtseweg/Kastelenweg.

zaterdag 2 en 16 maart 2013: werkochtend werkgroep Beken en sprengen. Locatie en tijd: zie oktober 2012.

zaterdag 9 en 23 maart 2013: werkochtend werkgroep Landschapsonderhoud. Voor locatie: zie oktober 2012.

zaterdag 30 maart 2013: als afsluiting van het werkseizoen van de werkgroep Beken en sprengen en van de werkgroep Landschapsonderhoud: excursie naar de herstelde beken en de nog steeds graan malende watermolen in het Sonsbeekpark in Arnhem.

